

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Savska cesta 62, Zagreb

Poslovni broj: 47 PŽ-191/2023-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A
|
R J E Š E N J E

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, sudac Kristina Saganić, u pravnoj stvari tužitelja STEČAJNA MASA iza LENITAS d.o.o. u stečaju, Solin, Hektorovićeve 27 B, OIB 77748815859, kojeg zastupa punomoćnik Josip Mrklić, odvjetnik u Splitu, Slavićeve 15, protiv tuženika JAMB-TUKIĆ d.o.o., Split, Getaldićeva 24, OIB 27138707332, kojeg zastupa punomoćnik Stjepan Čakljušić, odvjetnik u Podstrani, Put Starog Sela 54, radi isplate iznosa od 5.660,77 EUR / 42.651,07 kn, odlučujući o tužiteljevoj i tuženikovojoj žalbi protiv presude i rješenja Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj Povrv-1497/16 od 23. studenoga 2017., 13. veljače 2023.

presudio je

Odbija se tuženikova žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj Povrv-1497/16 od 23. studenoga 2017. u pobijanoj točki I. njene izreke.

riješio je

Odbijaju se tužiteljeva i tuženikova žalba kao neosnovane i potvrđuje rješenje Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj Povrv-1497/16 od 23. studenoga 2017. u pobijanoj točki II. izreke.

Obrazloženje

1. Presudom Trgovačkog suda u Splitu održan je na snazi platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi javnog bilježnika Tea Karabotića-Milovca iz Splita poslovni broj Ovr-320/14 od 27. ožujka 2014. za iznos od 39.370,00 kn sa zakonskim zateznim kamatama za troškove ovršnog postupka u iznosu od 2.470,64 kn s kamatama (točka I. izreke). Taj je platni nalog ukinut i tužbeni zahtjev odbijen za iznos od 1.201,07 kn s kamatama i za troškove ovršnog postupka u iznosu od 1.201,07 kn s kamatama (točka II. izreke). Rješenjem je platni nalog ukinut i utvrđeno da je tužba povučena za iznos od 2.080,00 kn s kamatama (točka I. izreke) te odlučeno o naknadi parničnih troškova na način da je tuženiku naloženo tužitelju

naknaditi iznos od 4.527,00 kn s kamatama od 23. studenog 2017., a odbijen je tužiteljev zahtjev za naknadu troška u iznosu od 6.678,14 kn (točka II. izreke).

2. Prvostupanjski sud je zaključio da je osnovana tužiteljeva tražbina iz ugovora o kupoprodaji te da nije osnovan tuženikov prigovor ispunjenja utužene tražbine višestranim prijebojem (čl. 195. i 196. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“ broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15; dalje: ZOO).

3. Protiv navedene odluke tuženik je podnio žalbu pobijajući točku I. izreke presude i točku II. izreke rješenja kojim mu je naloženo plaćanje troškova, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da je ovaj sud u pobijanom dijelu ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. Tuženik se protivi zaključku prvostupanjskog suda o tome da je irelevantno utvrditi je li izjava o prijeboju dostavljena tužitelju, kao i zaključku suda o tome da kod multilateralne tj. višestruke kompenzacije ne moraju biti ispunjene pretpostavke propisane odredbom čl. 195. ZOO-a. Prvostupanjski sud je zbog takvog pogrešnog stava, po tuženikovom mišljenju, odbio izvesti dokaze na okolnost dostave izjave o kompenzaciji.

3.1. Tuženik se protivi i utvrđenju prvostupanjskog suda o tome da izjavu o prijeboju nisu ovjerili svi sudionici te da nisu ispunjene pretpostavke za višestruki prijeboj. Naime, izjava o prijeboju provedena je u poslovnim knjigama tuženika i društva Lager d.o.o. kojemu je tužitelj prethodno izdao ovjerenu saldo konto karticu iz koje proizlazi tužiteljev dug prema vjerovniku Lager d.o.o. u iznosu od 84.132,00 kn. Izjavom o prijeboju potvrđeno je da Lager d.o.o. duguje tuženiku taj iznos. Dakle, prije kompenzacije tužitelj je dugovao društvu Lager d.o.o., a to društvo dugovalo je tuženiku koji je bio tužiteljev dužnik. Tuženik je predlagao pribaviti spis tog suda poslovni broj Povrv-121/14 u kojem je Lager d.o.o. tužio tužitelja i izostavio kompenzirane iznose, što znači da je Lager d.o.o. proveo kompenzaciju i da ovdje tužitelj tomu nije prigovarao. Tuženik smatra da je u trenutku kad je Lager d.o.o. proveo brisanje tražbine prema tužitelju, došlo do zakonske personalne subrogacije na način da je tražbina Lagera d.o.o. prema tužitelju prešla na tuženika čime je nastao obvezno-pravni odnos između parničnih stranaka na osnovi kojeg se može izjaviti prijeboj.

4. Tužitelj je izjavio žalbu protiv dijela odluke o troškovima postupka iz točke II. izreke rješenja, navodeći da mu je za zastupanje na ročištima 22. veljače 2017., 22. travnja 2017. i 4. listopada 2017. priznat trošak u iznosima od po 500,00 kn uvećano za PDV, iako ima pravo na puni zaraženi iznos od po 1.000,00 kn. Nadalje, za sastav podnesaka od 8. ožujka i 7. lipnja 2017. priznat mu je trošak u iznosu od po 250,00 kn uz PDV, iako ima pravo na puni iznos od po 1.000,00 kn uvećano za PDV. Predlaže da ovaj sud pobijano rješenje u tom dijelu preinači.

5. Odgovori na žalbe nisu dostavljeni.

6. Žalbe nisu osnovane.

7. Pobijana odluka ispitana je na temelju odredaba čl. 365. st. 2. i čl. 467. st. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 i 114/22; dalje: ZPP), u granicama dopuštenih žalbenih razloga i pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava.

8. Suprotno tužnikovim žalbenim navodima, zaključak je ovoga suda da je prvostupanjski sud na osnovi valjane ocjene izvedenih dokaza, o tužbenom zahtjevu donio pravilnu i zakonitu odluku. Nezadovoljan presudom u dijelu kojim je prihvaćen tužbeni zahtjev, tuženik žalbom pokušava dovesti u pitanje pravilnost utvrđenja prvostupanjskog suda i ocjenu izvedenih dokaza, dajući svoje viđenje rezultata dokaznog postupka. No, ovaj sud prihvaća zaključke prvostupanjskog suda koji su utemeljeni na sadržaju izvedenih dokaza.

9. U ovoj parnici tužitelj od tuženika potražuje plaćanje novčane obveze s osnove kupoprodajne cijene za robu (čl. 376. ZOO-a). Pobijanim dijelom presude prvostupanjski je sud održao na snazi platni nalog u dijelu koji se odnosi na plaćanje dva tužiteljeva računa za robu isporučenu tuženiku i to: račun broj 57-V0000-10 od 31. srpnja 2013. koji glasi na iznos od 15.120,00 kn i račun broj 58-V0001-10 od 1. kolovoza 2013. koji glasi na iznos od 24.250,00 kn. Toj se tražbini tuženik usprotivio isticanjem prigovora plaćanja i tvrdio da je ona prestala, odnosno da je on svoju novčanu obvezu platio prijebojem, na osnovi izjave o prijeboju broj 11/12 od 19. kolovoza 2013. Prvostupanjski sud je, suprotno tužnikovim žalbenim navodima, pravilno zaključio o neosnovanosti njegovog prigovora, iznoseći pritom valjane razloge za takav zaključak na kojem je utemeljeno prihvaćanje tužbenog zahtjeva.

10. Da bi se pravilno ocijenila osnovanost tužiteljevog osporavanja tužnikovog prigovora plaćanja, najprije valja uputiti na značajke višestruke, odnosno multilateralne kompenzacije. Pojam višestruke ili multilateralne kompenzacije se nakon prestanka važenja Zakona o platnom prometu („Narodne novine“ broj 27/93 i 97/00) više ne može pronaći u pozitivnom zakonskom propisu kao zaseban ugovor ili procedura pa se ugovor o višestrukoj kompenzaciji promatra kao i svaki drugi ugovor u kojem sudjeluje više strana, uz određene specifičnosti vezane za učinke prijeboja.

11. Višestruku kompenzaciju treba razlikovati od dvostrane kompenzacije. Za razliku od prijeboja u smislu čl. 195. ZOO-a između jednog dužnika i jednog vjerovnika koji može nastati jednostranom izjavom volje (pod uvjetom da su u pitanju međusobne dospjele tražbine koje glase na novac ili druge zamjenjive stvari između dva sudionika), višestruka ili multilateralna kompenzacija predstavlja ugovor između više sudionika od kojih svaki duguje sljedećem subjektu u tom lancu, a lanac se zatvara tako da posljednji duguje prvom. Stranke u biti sklapaju ugovor o prijeboju, što znači da bez suglasnosti svih sudionika, prijeboja nema.

12. Nadalje, kod višestranog prijeboja, suprotno tužnikovim i u žalbi ponovljenim navodima, ne moraju biti ispunjene sve pretpostavke iz odredbe čl. 195. ZOO-a; ne traži se uzajamnost, jer sudjeluje više subjekata tako da svaki od sudionika ne mora biti istodobno i vjerovnik i dužnik ostalih sudionika. S obzirom na

to da višestruka kompenzacija predstavlja ugovornu kompenzaciju koja ne nastaje na temelju jednostrane izjave stranaka ili zakona, osim postojanja međusobnih tražbina mora postojati i izjava volja da se tražbine zatvore upravo na navedeni način. Kod višestruke kompenzacije više osoba daje suglasnost da svoja potraživanja namire prijebojem potraživanja prema trećoj osobi koja je istovremeno dužnik jednoj, a vjerovnik drugoj strani u prijebojnom lancu. Za valjanost prestanka svih potraživanja svaka od stranaka mora dati suglasnost (zaključiti ugovor) i provesti ga u svojim poslovnim knjigama, bez potrebe posredovanja poslovne banke ili FINA-e. Svaka od ugovornih strana mora priznati postojanje dugovanja prema sljedećem u lancu te istovremeno prihvatiti da se njegovo potraživanje prema prethodniku riješi prijebojem, zatvaranjem lanca kompenzacije, pri čemu se višestruka kompenzacija zaključuje potpisom svih sudionika.

13. Slijedom izloženog se zaključuje da učinci višestranog prijeboja nastupaju u trenutku kojeg ugovorne strane odrede u ugovoru; ako ugovaratelji nisu ništa u ugovoru odredili, tada višestrani prijeboj proizvodi pravne učinke od trenutka sklapanja ugovora, odnosno u trenutku kad zadnji sudionik prijeboja potpiše ugovor. U trenutku sklapanja ugovora sudionici prijeboja su sačinili knjigovodstvenu ispravu na temelju koje mogu u svojim poslovnim knjigama evidentirati poslovni događaj - prijeboj tražbina. Hoće li svi sudionici tako i postupiti stvar je njihovog urednog vođenja poslovnih knjiga, ali to nema utjecaj na pravne učinke višestranog prijeboja.

14. U konkretnom slučaju izjava (ugovor) o prijeboju nije ovjeren niti potpisan od svih sudionika prijeboja, što znači da nisu ispunjene pretpostavke potrebne za višestruki prijeboj. Tek u slučaju da su svi sudionici potpisali taj ugovor, prestale bi sve međusobne tražbine svih sudionika višestruke kompenzacije i tek bi se tada moglo zaključiti da su se stranke tog ugovora sporazumjele da će umjesto plaćanja svake pojedine obveze, one prestati sklapanjem ugovora o kompenzaciji. S obzirom na to da svi sudionici nisu potpisali ugovornu kompenzaciju, nema mjesta zaključku o tome da su sklopili ugovor o prijeboju niti o prestanku tužiteljeve tražbine koju u ovoj parnici želi ostvariti.

15. U odnosu na daljnje tuženikove žalbene navode valja još istaći da je za odluku o tužbenom zahtjevu neodlučno to što je tužitelj vjerovnik (Lager d.o.o.) u drugoj parnici koju ju je pokrenuo protiv ovdje tužitelja, iz zahtjeva isključio tražbinu sadržanu u predmetnoj kompenzaciji. Bez utjecaja na osnovanost tužbenog zahtjeva su i tuženikove tvrdnje o subrogaciji (čl. 91. ZOO-a) kao i tvrdnje o primitku izjave; niti je sklopljen ugovor o kompenzaciji niti je tužiteljeva tražbina prestala. Slijedom toga, pravilno je prvostupanjski sud odlučio u tom dijelu platni nalog održati na snazi (čl. 376. i 29. ZOO-a). Utoliko ovaj sud ne nalazi ni povrede u postupanju prvostupanjskog suda koji je odlučio ne izvoditi daljnje dokaze, za što je dao valjane razloge u obrazloženju pobijane presude.

16. Što se tiče odluke o troškovima postupka, tuženik osim paušalnog osporavanja neslaganje s odlukom prvostupanjskog suda ničim nije ni pokušao argumentirati. S druge strane, tužitelj je u žalbi protiv odluke o troškovima smatrao da mu za pojedine radnje pripada veći iznos od dosuđenog pozivajući se na njegovo pravo na puni trošak po Tbr. 9. i 8. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad

odvjetnika („Narodne novine“ broj: 142/12, 103/14, 118/14, 107/15, 37/22 i 126/22; dalje: OT). Međutim, prvostupanjski je sud pravilno za pojedine parnične radnje tužitelju dosudio troškove u manjem iznosu od zahtijevanog, uvažavajući sadržaj pojedinih parničnih radnji.

17. Slijedom navedenog, pobijana je odluka potvrđena i žalbe kao neosnovane odbijene (čl. 368. st. 1. i čl. 380. t. 2. ZPP-a).

Zagreb, 13. veljače 2023.

Sudac
Kristina Saganić

Broj zapisa: **eb319-78451**

Kontrolni broj: **09644-68fd5-165b9**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=KRISTINA SAGANIĆ, L=ZAGREB, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.